

GASTRİTLERE TANISAL YAKLAŞIM

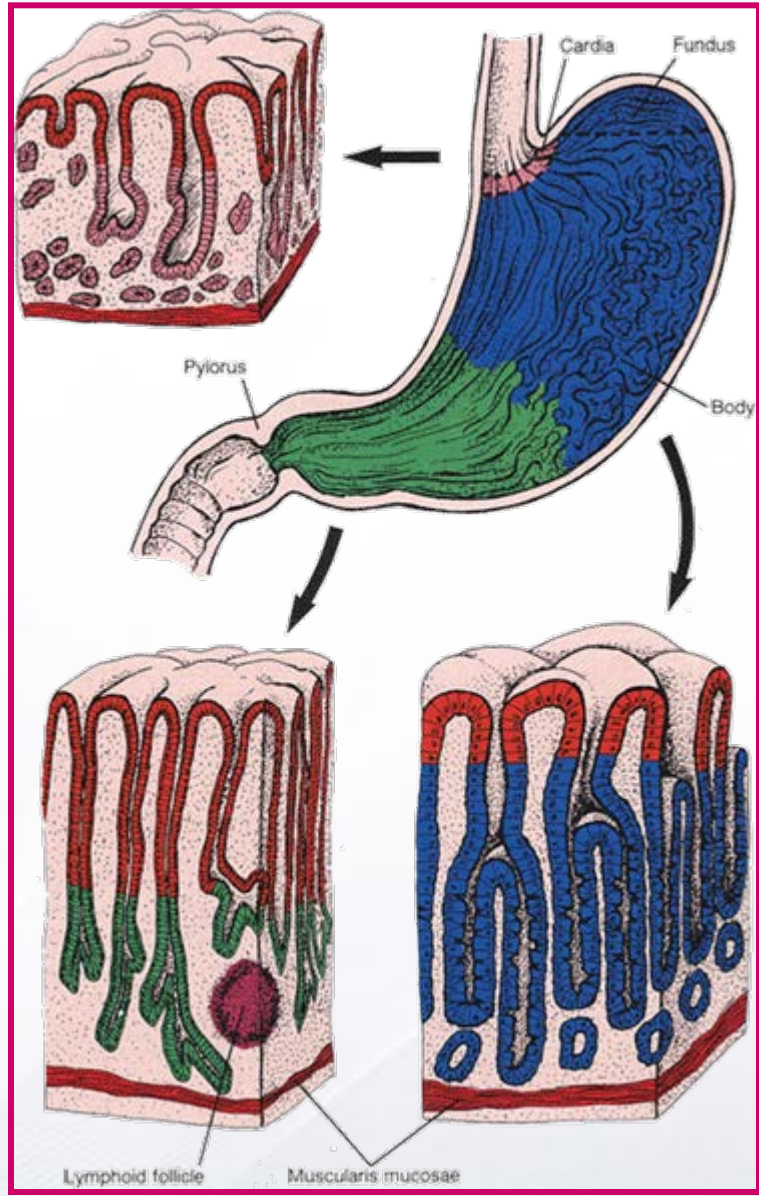
Prof. Dr. Ayşe Dursun
Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi

25 Ulusal Patoloji Kongresi
6 Sitopatoloji Kongresi

14 - 17 Ekim 2015 / Merinos AKKM - BURSA

25. Ulusal Patoloji Kongresi

6. Sitopatoloji Kongresi

14 - 17 Ekim 2015 / Merinos AKKM - BURSA

Foveolar epitel (yüzey epiteli-pit) + glandlar

Foveolar epitel hücreleri: PAS (+) – MUC5AC (+) → nötral müsin içerirler.

Glandüler epitel:

- ✓ **Kardia, antral ve pilorik glandlar PAS (+) → nötral müsin içerirler.**
- ✓ **Korpus-fundus (oksinik) glandları:**
Parietal hücreler → asit, intrinsik faktör
Esas hücreler → pepsinojen

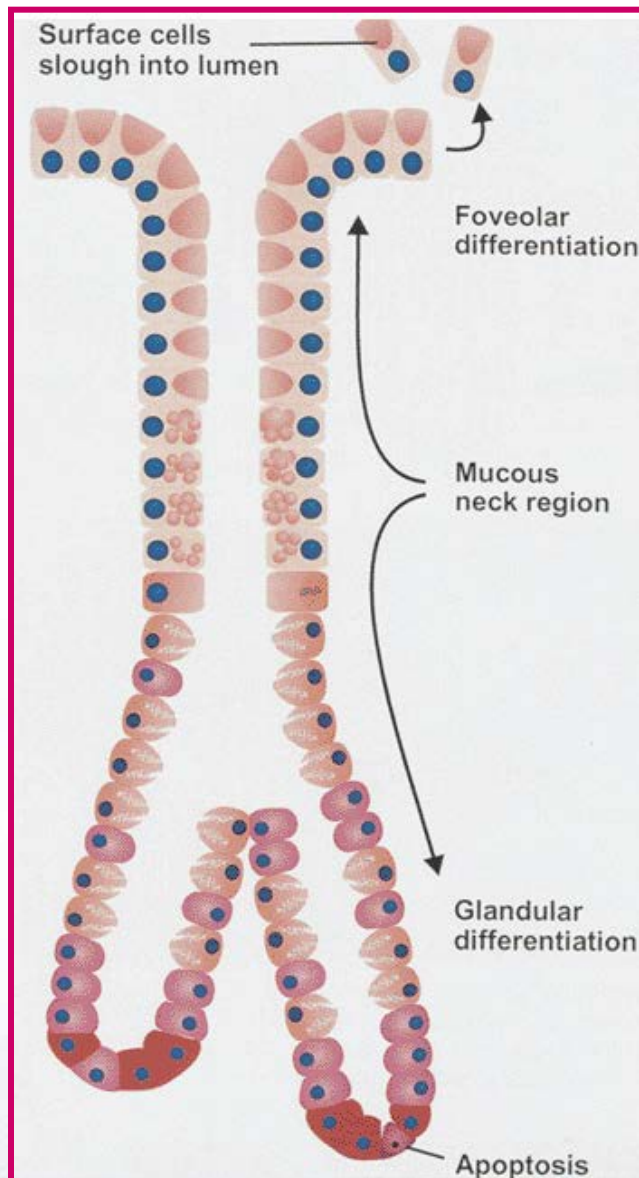
Endokrin hücreler:

- ✓ **G hücreler → antrumda → gastrin salgırlarlar.**
ECL hücreler → oksinik mukozada → histamin salgırlarlar.

Mukus boyun hücreleri:

- ✓ **Pit ve glandların arasındaki glandüler bölgede müsinöz hücreler = proliferatif zon**

25. Ulusal Patoloji Kongresi

6. Sitopatoloji Kongresi

14 - 17 Ekim 2015 / Merinos AKKM - BURSA

Lamina propria

Az sayıda lenfosit, plazma hücresi, mast hücresi, eozinofiller

Küçük lenfoid agregatlar oksinik mukozada görülebilir

Kronik gastrit tanısı koydurmaz

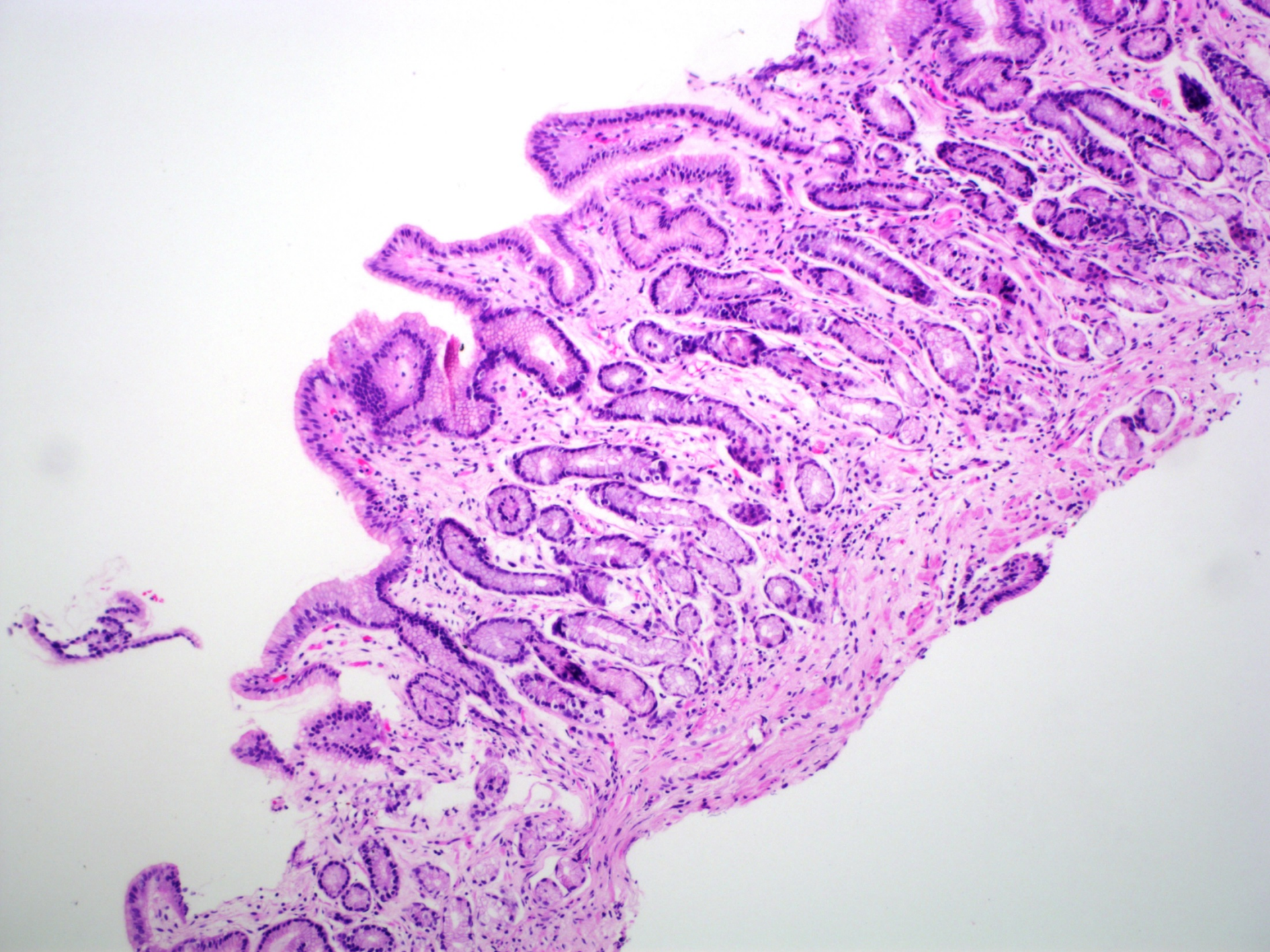
25. Ulusal Patoloji Kongresi
6. Sitopatoloji Kongresi

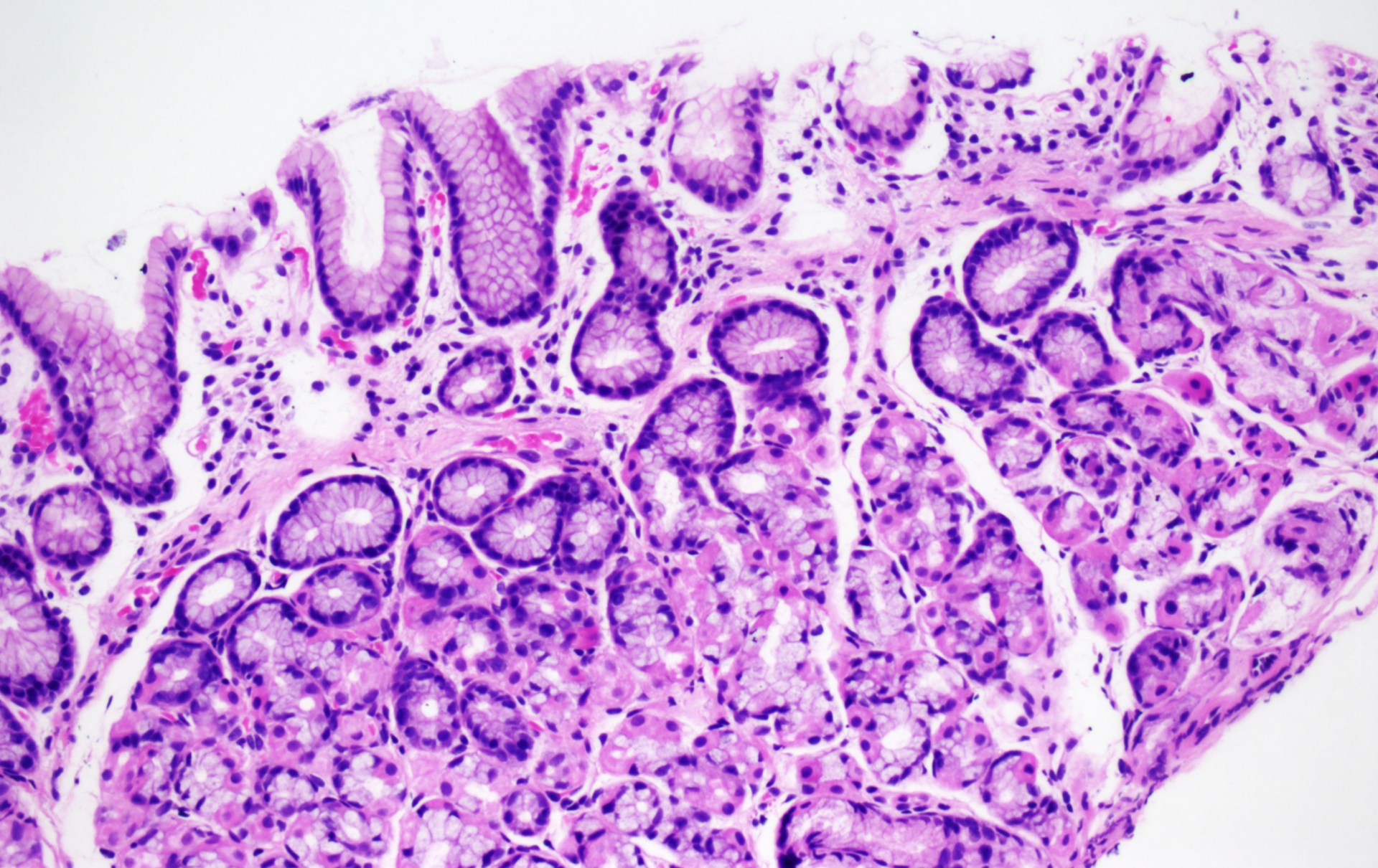
14 - 17 Ekim 2015 / Merinos AKKM - BURSA

- ✓ Dispeptik şikayetler ile endoskopik biyopsi yapılan birçok mide mukozasına kronik gastrit tanısı koyuyoruz!!
- ✓ Gastrit → lenfosit ve plazma hücre infiltrasyonunda ↑↑, (en az 3) plazma hücrelerinin gruplar halinde bulunması

Mide Mukozası Hasarı

Enfeksiyon

**Helikobakter pilori
gastriti**

**Otoimmün
gastrit**

**Mide asidi, ilaçlar,
kimyasallar, safra
(alkalen reflü)**

**Kimyasal gastrit /
reaktif gastropati**

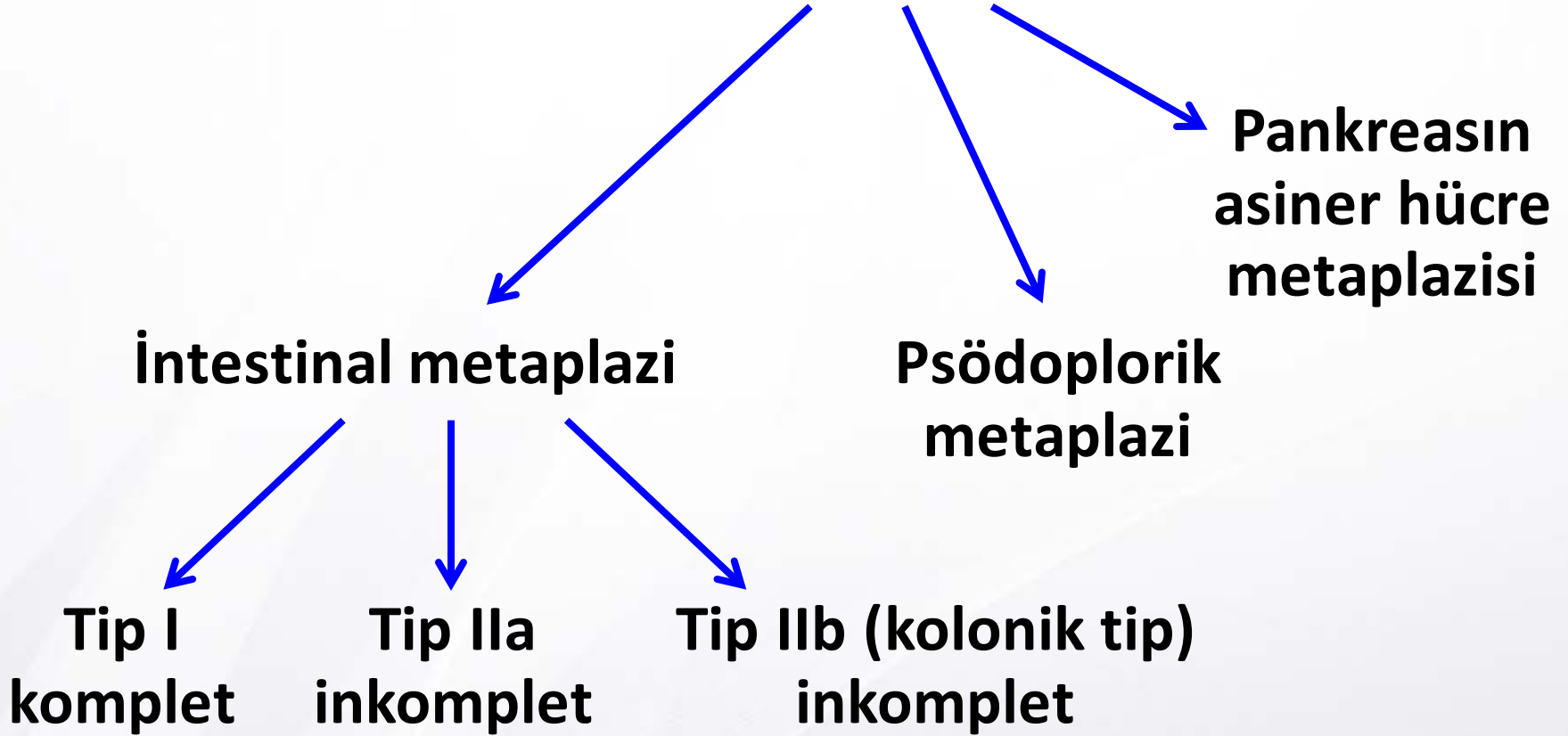

25. Ulusal Patoloji Kongresi
6. Sitopatoloji Kongresi

14 - 17 Ekim 2015 / Merinos AKKM - BURSA

Mukozada Uzun Süren İnflamasyon → hasar

★ **Pilordan gönderilen biyopsilerde
intestinal metaplazi tanısı
konmamalı!!**

25 Ulusal Patoloji Kongresi
6. Sitopatoloji Kongresi

14 - 17 Ekim 2015 / Merinos AKKM - BURSA

İntestinal Metaplazide Histokimya ve İmmünohistokimya

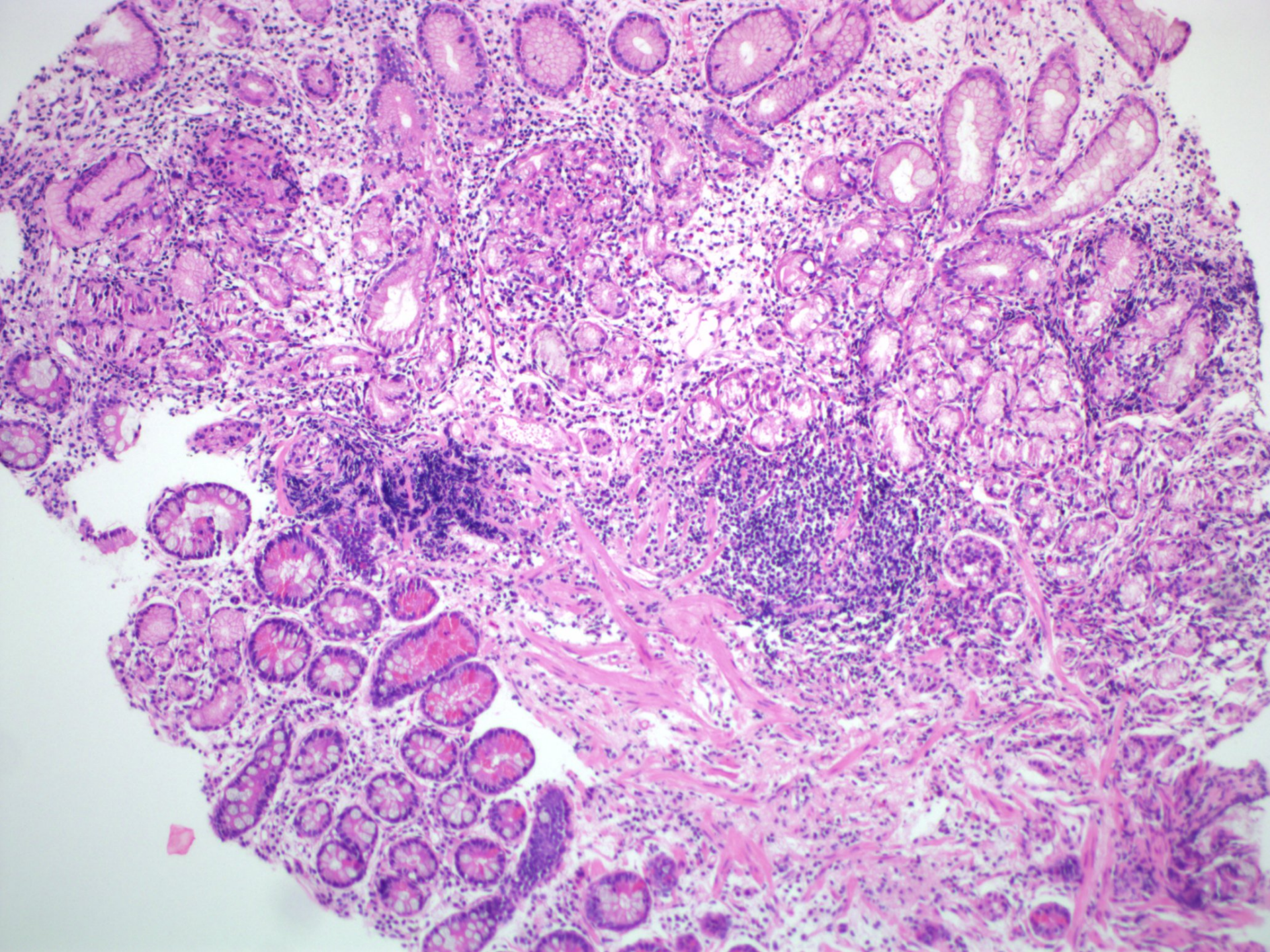
- ✓ PAS: **Nötral müsini** boyar (**pembe/kırmızı**)
Foveolalar ve boyun hücreleri
MUC5AC (+)
- ✓ Alcian Blue pH 2,5 → **Asidik müsin (mavi)**
İnce barsak ve kolon (MUC2+)
 - İnce barsak: **sialomüsin**
 - Kolon: **sulfomüsin**
- ✓ High Iron Diamine → **sulfomüsin – siyah**

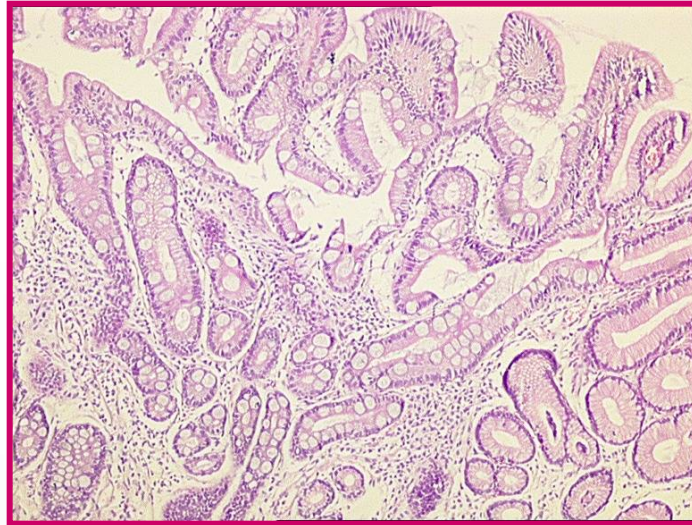
İntestinal Metaplazi

Tip I	İnce barsak hücresel özellikleri: Enterositler, Paneth hücreleri, Fırçamsı kenar (+) Goblet hücreleri – sialomusin (MUC2 +, MUC5AC ve MUC6-)
Tip II (IIa)	Kolona benzer ve gastrik hücresel özellikler: Paneth hücreleri(-), fırçamsı kenar (-) Kolumnar hücreler- nötral müsin+ sialomusin Goblet hücreleri – sialomusin ve nötral müsin+ sialomusin (MUC2 +,MUC5AC ve MUC6+)
Tip III (IIb)	Kolona benzer hücresel özellikler daha baskın: Paneth (-), fırçamsı kenar (-) Kolumnar hücreler – sulfomusin Goblet hücreleri – sialomusin + sulfomusin

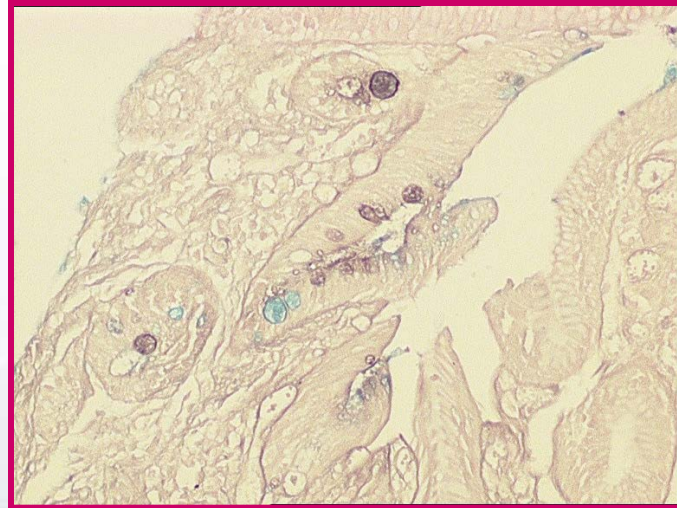
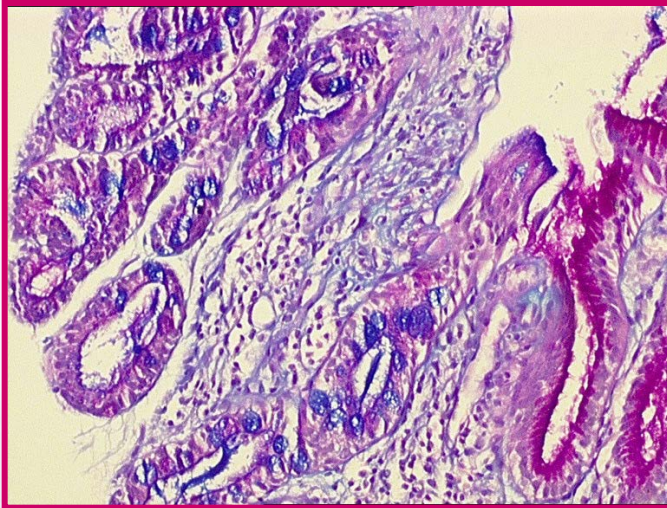

Pangastrit → Multifokal atrofi → intestinal metaplazi

AB-PAS

HID-AB

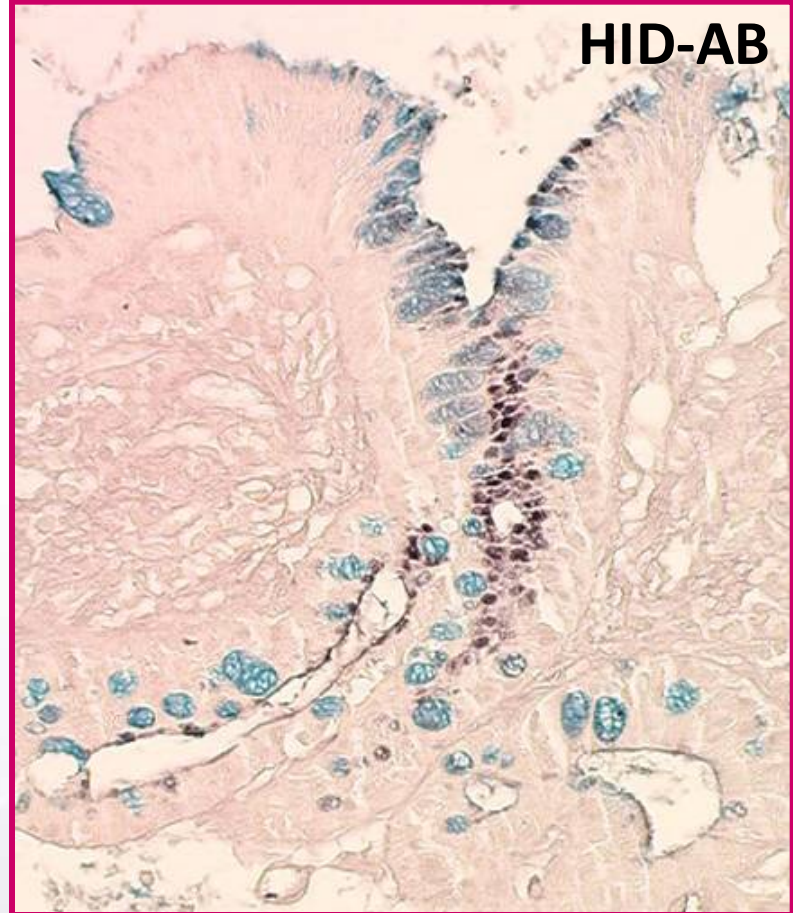
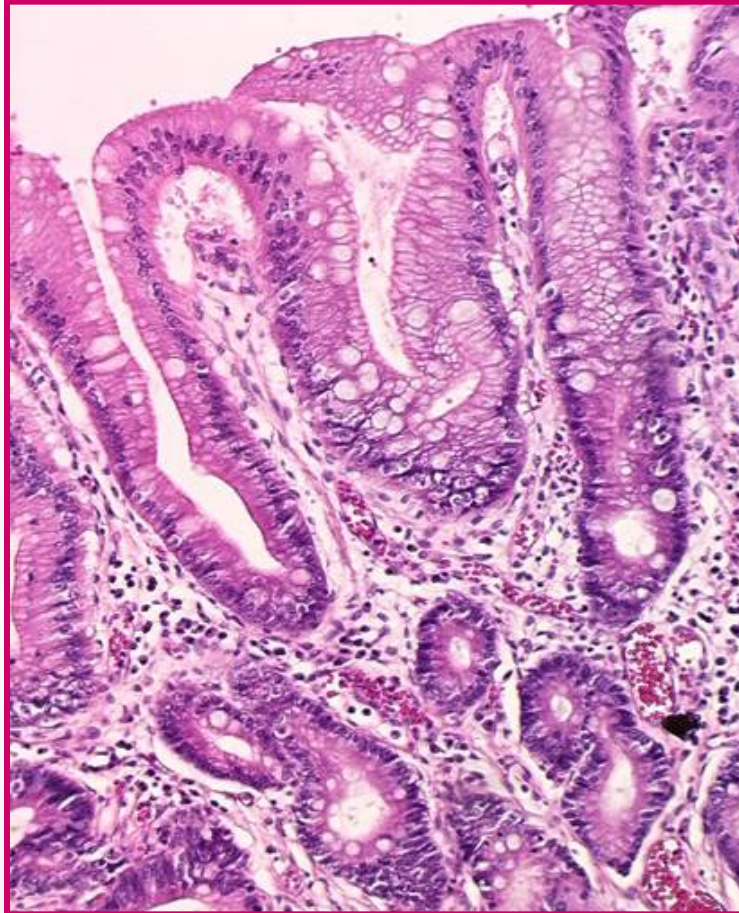

25 Ulusal Patoloji Kongresi
6 Sitopatoloji Kongresi

14 - 17 Ekim 2015 / Merinos AKKM - BURSA

Tip IIb İntestinal Metaplazi

25 Ulusal Patoloji Kongresi
6 Sitopatoloji Kongresi

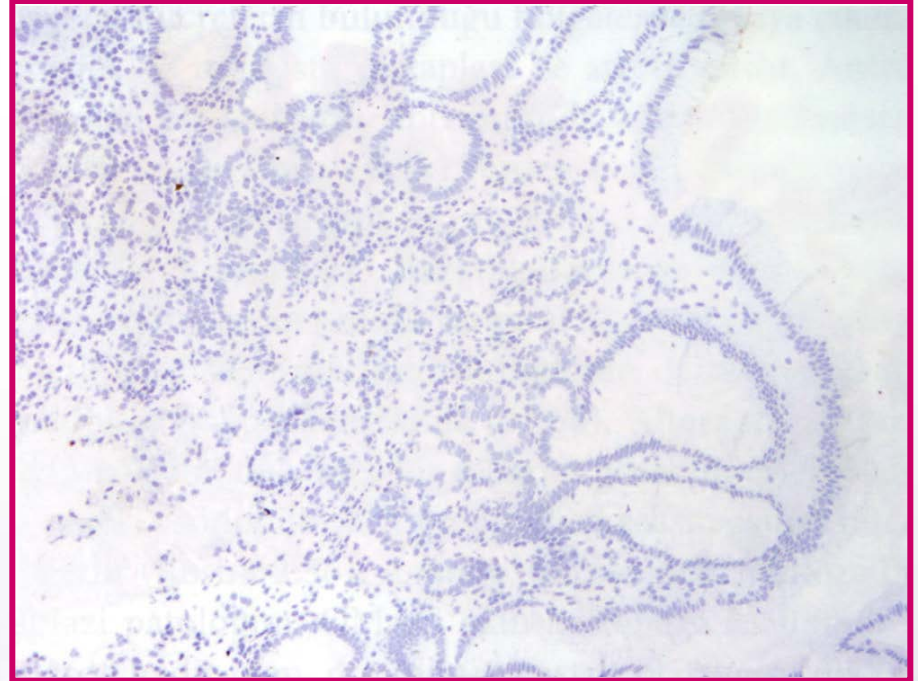
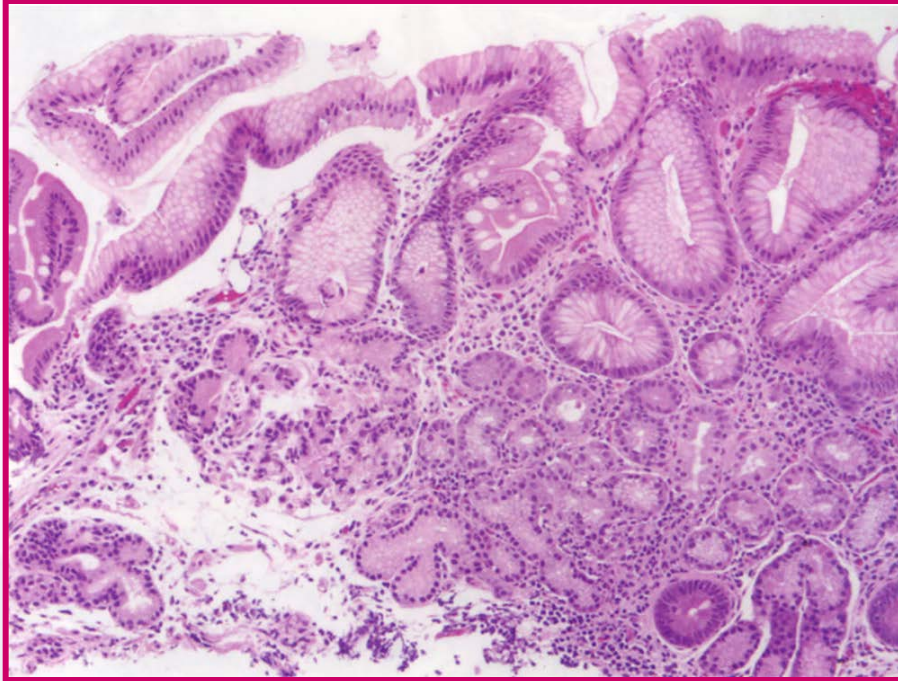
14 - 17 Ekim 2015 / Merinos AKKM - BURSA

- ✓ **Psödopilorik metaplazi (antral metaplazi):
korpusta görülür.**
- ✓ **Diffüz geliştiğinde antrum mukozası
zannedilebilir → Gastrin immün histokimyası
ile G hücrelerinin olmaması**

Psödoplorik (antral)metaplazi

25 Ulusal Patoloji Kongresi
6 Sitopatoloji Kongresi

14 - 17 Ekim 2015 / Merinos AKKM - BURSA

Gastrit

Mide mukozasının inflamasyonu

Enfeksiyöz
(H. pilori)

Otoimmün

25 Ulusal Patoloji Kongresi
6. Sitopatoloji Kongresi

14 - 17 Ekim 2015 / Merinos AKKM - BURSA

H. Piloni Gastriti

- ✓ En sık antrum'da lokalizedir. Oksinik mukozada ve kardiada daha az görülüyor. Antral gastrit (**progresyon**) → pangastrit → multifokal atrofik gastrit

gastrik intestinal metaplazi ve duedonal epitelde H.Piloni yoktur !

H.PİLORİ

- ✓ Gram (-), mikroaerofilik, hareketli, 3.5x0.5 µm boyutlarında flagelli bir bakteri
- ✓ Mide mukozasında kıvrık, spiral şeklinde görülür
- ✓ !!! Antibiyotik kullanımı sırasında bu görünümü kaybedebilir !!!

(U şeklinde, sirküler, kokkoid biçimde)

Mide kolonizasyonu

**Mukus tabakası
içinde serbest**

**Yüzey epitel
hücrelerine
tutunarak**

**Epitel hücreleri
arasında
kolonizasyon**

25. Ulusal Patoloji Kongresi
6. Sitopatoloji Kongresi

14 - 17 Ekim 2015 / Merinos AKKM - BURSA

- ✓ **H. Pilon dokuları invaze etmediği halde (mukozada lamina propriyayı invaze etmez) nasıl mukozal hasar oluşturuyor?**
- ✓ **şiddetli bir inflamatuvar ve immün yanıtı neden olur.**
- ✓ **Mukozanın savunma sistemini bozar.**

✓ H. PİLORİ

– Üreaz →

Üreyi parçalayarak amonyum klorür ve monokloramin gibi toksik maddeler açığa çıkarır; epitelyal sitokinler gibi intersellüler bağları zedeler ve hücreler arasına asit dahil luminal içerik girer. Alkali mikroçevre oluşturur.

– Esteraz

– Fosfolipaz →

Yüzey epitel hücrelerine zarar verir.

– Alkalın fosfataz

– Asit fosfataz

– Proteaz →

Gastrik mukus içindeki glikoprotein–lipid komplekslerini parçalar

– Aminopeptidaz

– G-glutamil transpeptidaz

vb. enzimleri salgılar

Mukusu eriterek epitelyal protektif tabakada hasar oluşturur; mukozal savunma sistemi zayıflar

H. Pilon

Bakteriyel gen ürünleri

Epitel hasarı ve inflamasyon başlamasında neden olur

✓ **Cag A geni** (sitotoksin bağlantılı gen A)

Duodenal ülser, gastrik karsinom ve gastrik lenfoma gelişimi ile ilişkili suç

✓ **Vac A** (vakuolizan sitotoksini kodlar)

Epitel hücrelerinde IL-8 üretimi artışı

Epitel hasarı

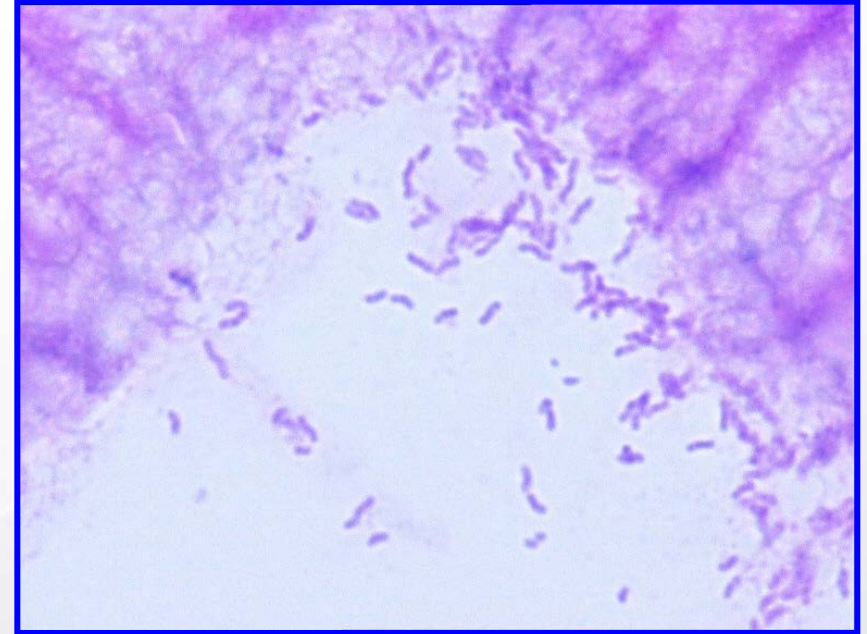
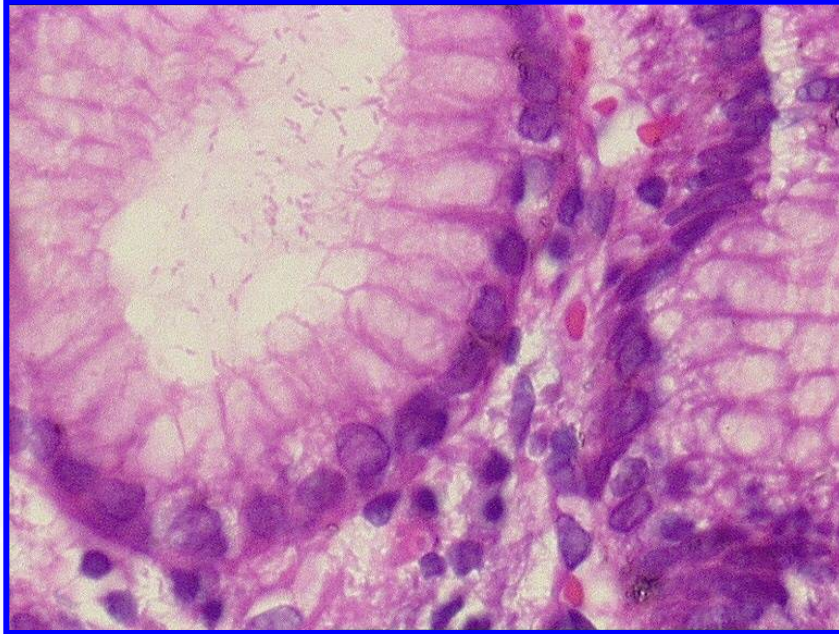
- ✓ **Histopatoloji:** Lamina propira'da nötrofilden zengin inflamasyon (nötrofil + plazma hücresi + lenfosit + makrofaj) yüzey epiteli / gland epitellerinde nötrofilik infiltrasyon → pit abseleri, germinal merkezleri belirgin lenfoid agregatlar (MALT)
- ✓ Uzun süren H. pilori gastriti → mukozada atrofi → intestinal metaplazi

H. PİLORİ'NİN HİSTOPATOLOJİK TANISI

H. Pilon, hastalık yapan bakteriler arasında doku kesitlerinde sadece görünümü ile tanınabilen tek bakteridir

✓ Rutin Hematoksilen-Eozin (H&E) kesitlerde kolayca tanınabilir.

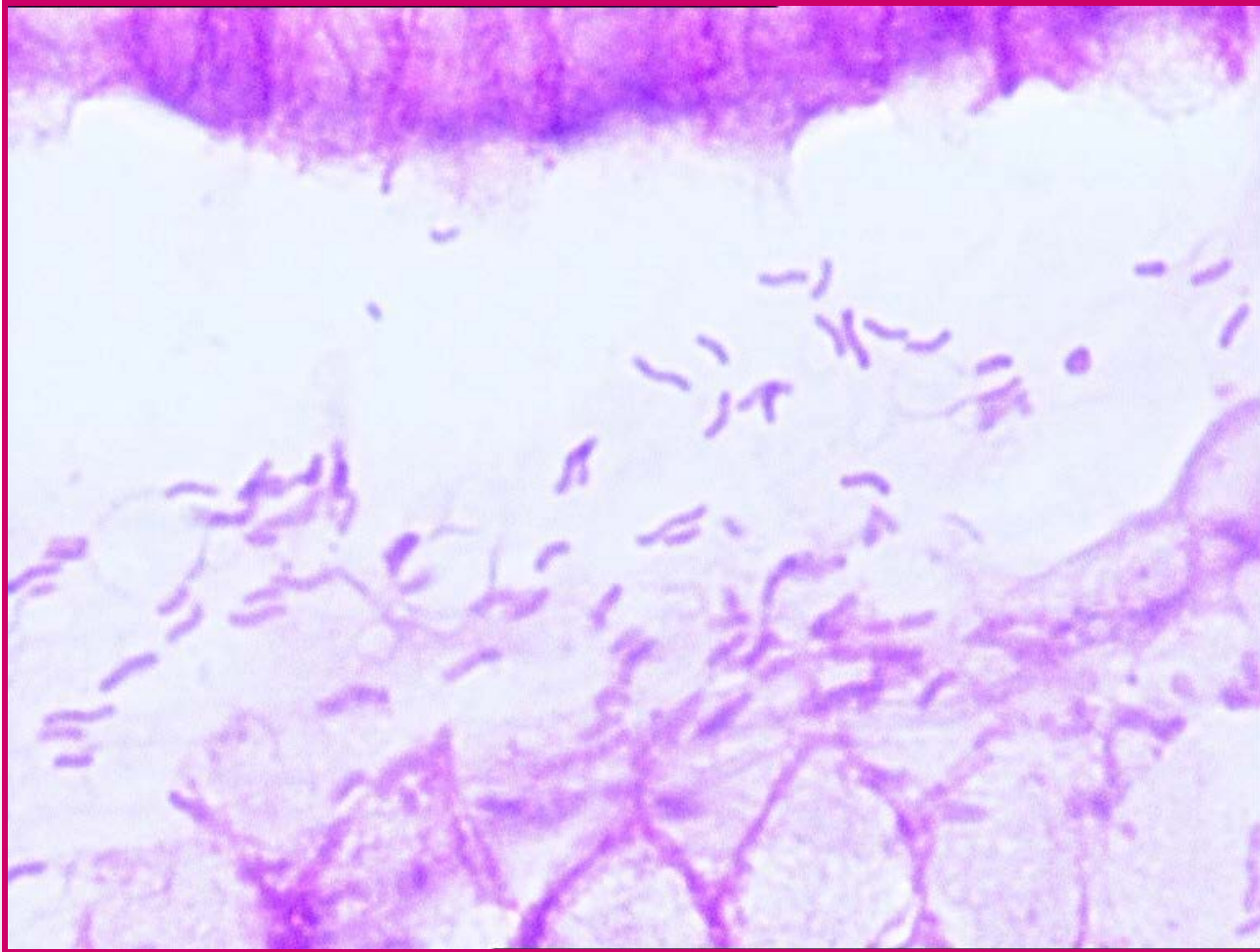

25 Ulusal Patoloji Kongresi
6 Sitopatoloji Kongresi

14 - 17 Ekim 2015 / Merinos AKKM - BURSA

H.PİLORİ'NİN HİSTOPATOLOJİK TANISI

25 Ulusal Patoloji Kongresi
6. Sitopatoloji Kongresi

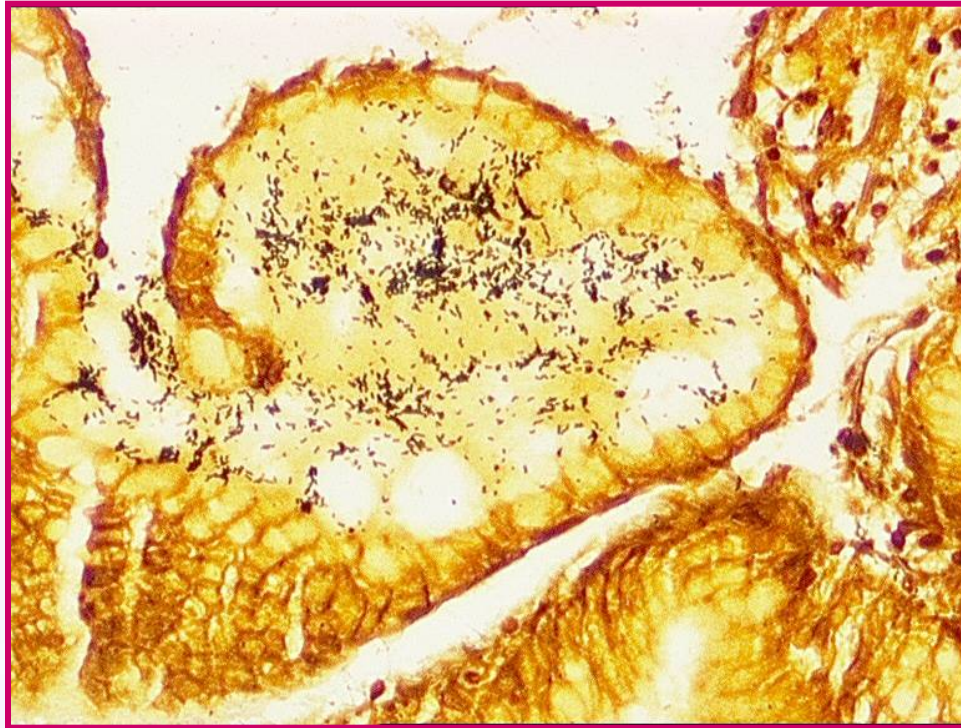
14 - 17 Ekim 2015 / Merinos AKKM - BURSA

HİSTOKİMYASAL YÖNTEMLER

Gümüş Boyaları

Warthin-Starry, Genta vb.

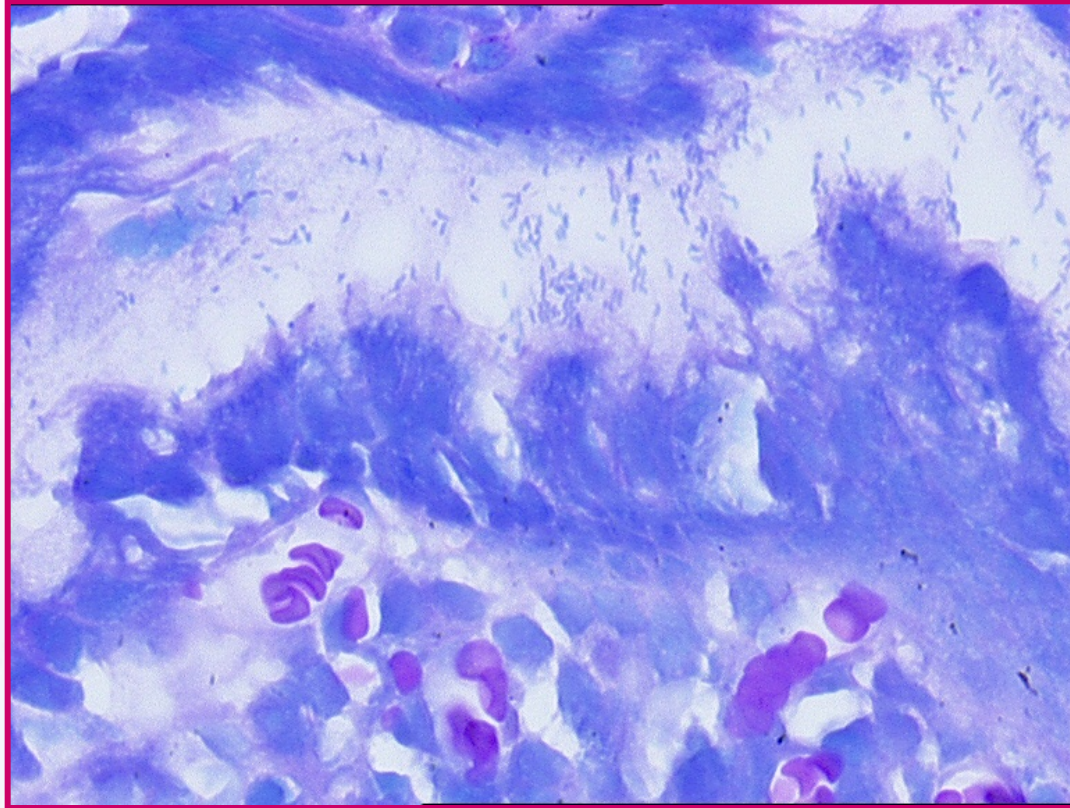
25 Ulusal Patoloji Kongresi
6. Sitopatoloji Kongresi

14 - 17 Ekim 2015 / Merinos AKKM - BURSA

DİĞER HİSTOKİMYASAL YÖNTEMLER

Wright-Giemsa

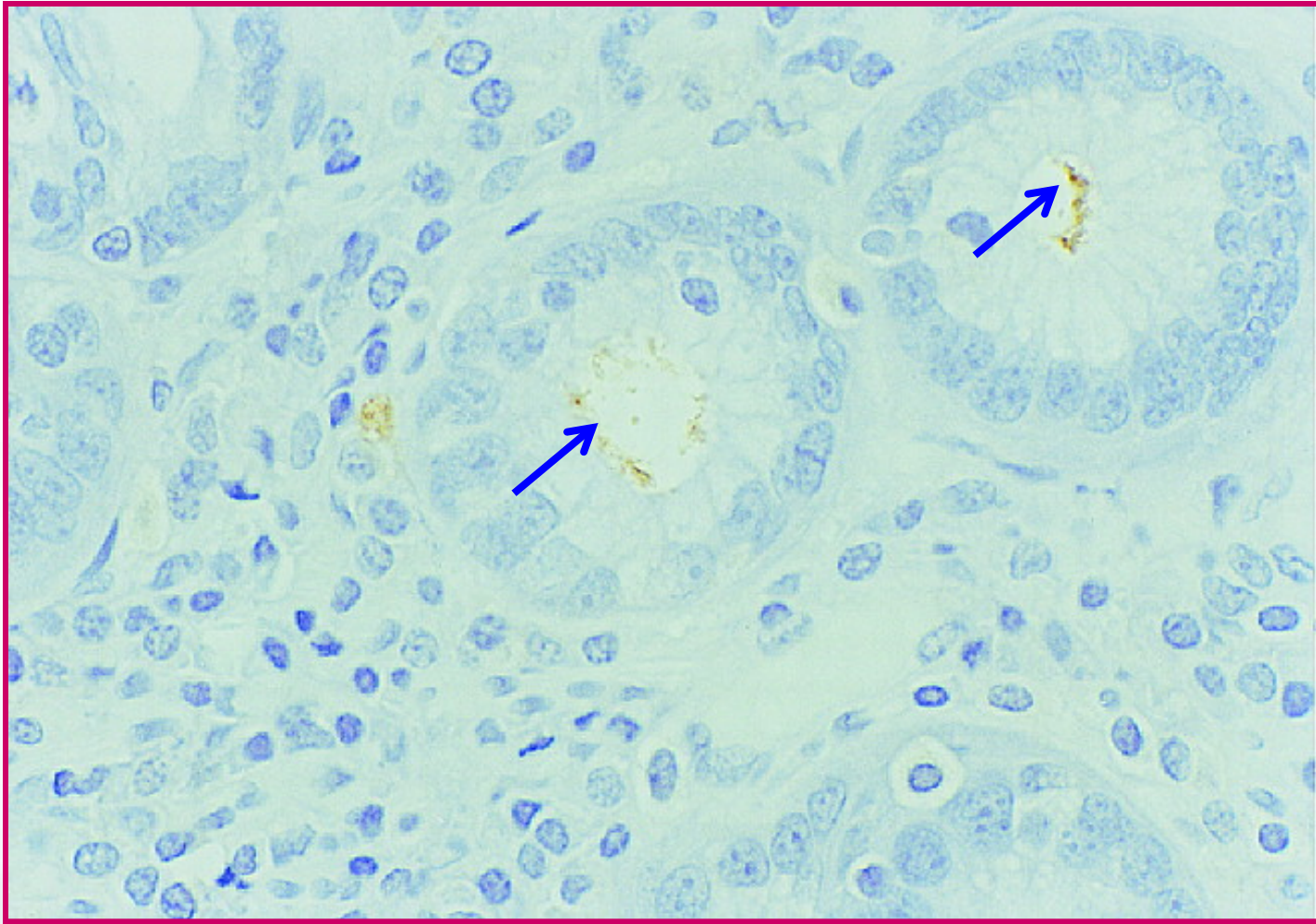

25 Ulusal Patoloji Kongresi
6 Sitopatoloji Kongresi

14 - 17 Ekim 2015 / Merinos AKKM - BURSA

İMMÜNHİSTOKİMYASAL YÖNTEMLER

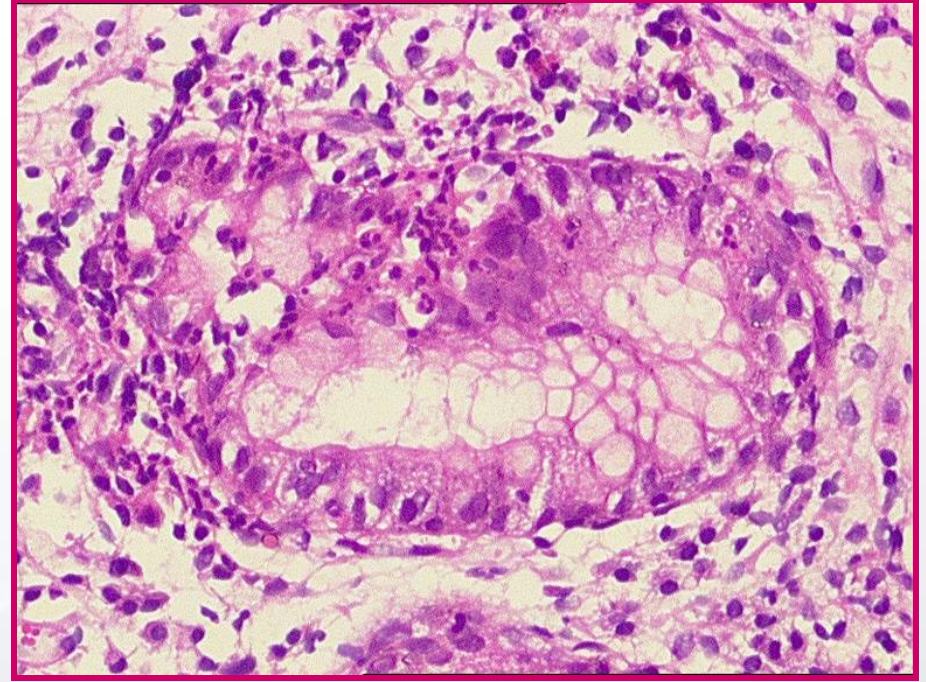
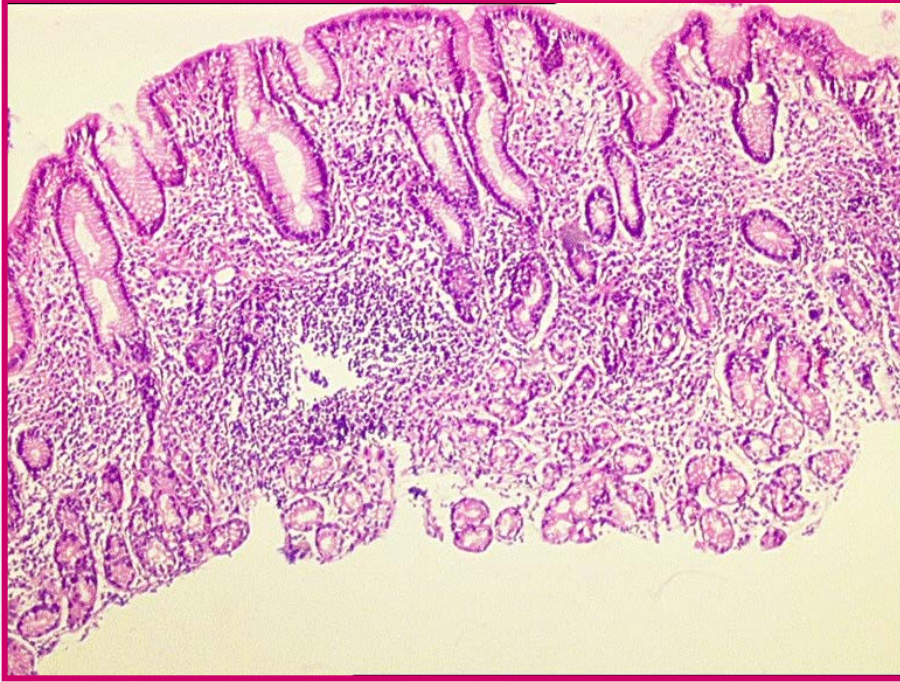
25. Ulusal Patoloji Kongresi
6. Sitopatoloji Kongresi

14 - 17 Ekim 2015 / Merinos AKKM - BURSA

H.PİLORİ VE KRONİK GASTRİT

★Aktif gastrit

25 Ulusal Patoloji Kongresi
6 Sitopatoloji Kongresi

14 - 17 Ekim 2015 / Merinos AKKM - BURSA

**Helikobakter
Pilori**

Normal mide mukozası

**Kronik superfisyal
(non-atrofik) gastrit**

Kronik atrofik gastrit (antrum, korpus / antrum + korpus)

İntestinal metaplazi

Displazi

Karsinom

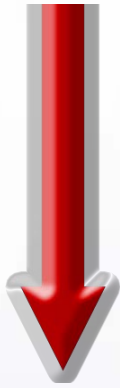

25. Ulusal Patoloji Kongresi
6. Sitopatoloji Kongresi

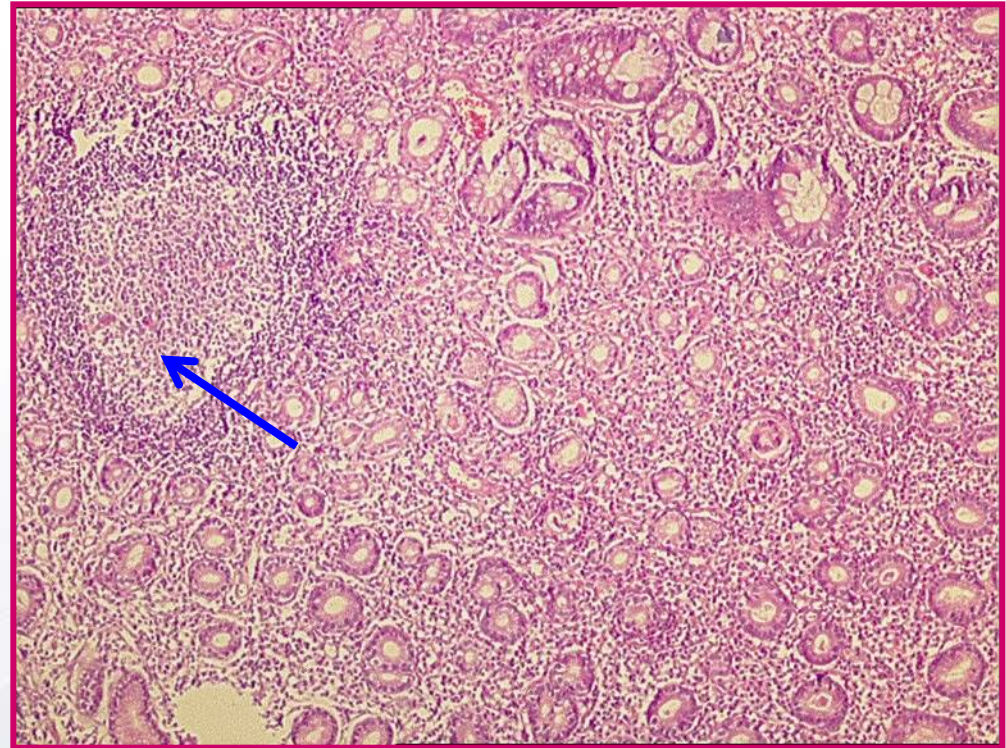
14 - 17 Ekim 2015 / Merinos AKKM - BURSA

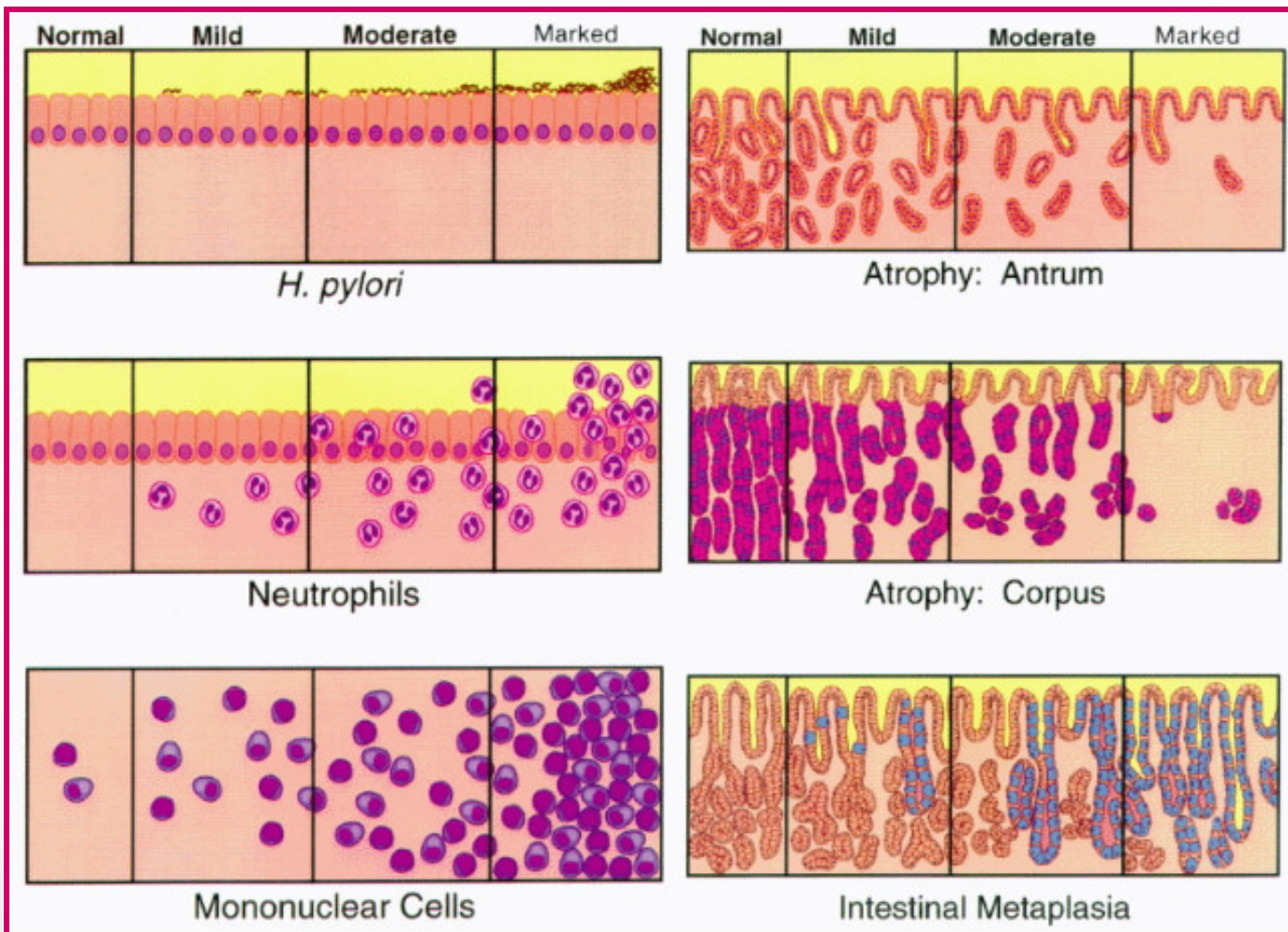
- ✓ Kronik süperfisyal gastrit şeklinde başlar
- ✓ Germinal merkez (-/+)
- ✓ Lenfoid foliküller (MALT)

**H. Piloni gastriti için
önemli bir bulgu**

SYDNEY SINIFLAMASI

25 Ulusal Patoloji Kongresi
6 Sitopatoloji Kongresi

14 - 17 Ekim 2015 / Merinos AKKM - BURSA

OLGA SINIFLAMASI

Atrophy Score		Corpus			
		No Atrophy (score 0)	Mild Atrophy (score 1)	Moderate Atrophy (score 2)	Severe Atrophy (score 3)
A n t r u m	No Atrophy (score 0) (including <i>incisura angularis</i>)	STAGE 0	STAGE I	STAGE II	STAGE II
	Mild Atrophy (score 1) (including <i>incisura angularis</i>)	STAGE I	STAGE I	STAGE II	STAGE III
	Moderate Atrophy (score 2) (including <i>incisura angularis</i>)	STAGE II	STAGE II	STAGE III	STAGE IV
	Severe Atrophy (score 3) (including <i>incisura angularis</i>)	STAGE III	STAGE III	STAGE IV	STAGE IV

25 Ulusal Patoloji Kongresi
6 Sitopatoloji Kongresi

14 - 17 Ekim 2015 / Merinos AKKM - BURSA

**Biyopside lenfoid agregatlar (+), yoğun aktivite
(polimorf nötrofil lökosit infiltrasyonu)**

H. pilori (-) ???

1. Biyopsi örneğinde yaygın intestinal metaplazi, ülser / erozyon varsa, PPI kullanmışsa (çok sık karşılaşılır), antibiyotik kullanmışsa (boğaz inf. vs. nedeni ile), Helikobakter Heilmanni gastriti var ise

25 Ulusal Patoloji Kongresi
6 Sitopatoloji Kongresi

14 - 17 Ekim 2015 / Merinos AKKM - BURSA

**2. Mukozadaki dağılımı yama tarzındadır.
(Biyopsiye uygulanan üreaz testinde de
soruna neden olur)**

**Bu nedenle doğru tanı için birden fazla
lokalizasyondan multipl biyopsi!**

***Antrum ve korpustan 2'şer adet (toplam 4) +
incisura angularis***

(en sık yerleştiği yer antrum)

25 Ulusal Patoloji Kongresi
6. Sitopatoloji Kongresi

14 - 17 Ekim 2015 / Merinos AKKM - BURSA

3. Bakteriler az sayıda ise H&E kesitlerde tanısı zor olabilir; →

- Patoloğun tecrübesi, dokunun tespiti ve boyaların kalitesindeki sorunlar

Histokimyasal yöntemler

İmmünohistokimyasal yöntemler

25. Ulusal Patoloji Kongresi
6. Sitopatoloji Kongresi

14 - 17 Ekim 2015 / Merinos AKKM - BURSA

Metaplastik Atrofik Gastrit

Otoimmün atrofik gastrit
(tip A gastrit)

Antiparietal hücre antikorları
ve Anti-İF antikorlar

B₁₂ düşük (pernizyöz anemi)

Gastrin ↑

Çevresel metaplastik atrofik
gastrit – atrofik pangastrit
(tip AB gastrit)

H. pilori

25 Ulusal Patoloji Kongresi
6. Sitopatoloji Kongresi

14 - 17 Ekim 2015 / Merinos AKKM - BURSA

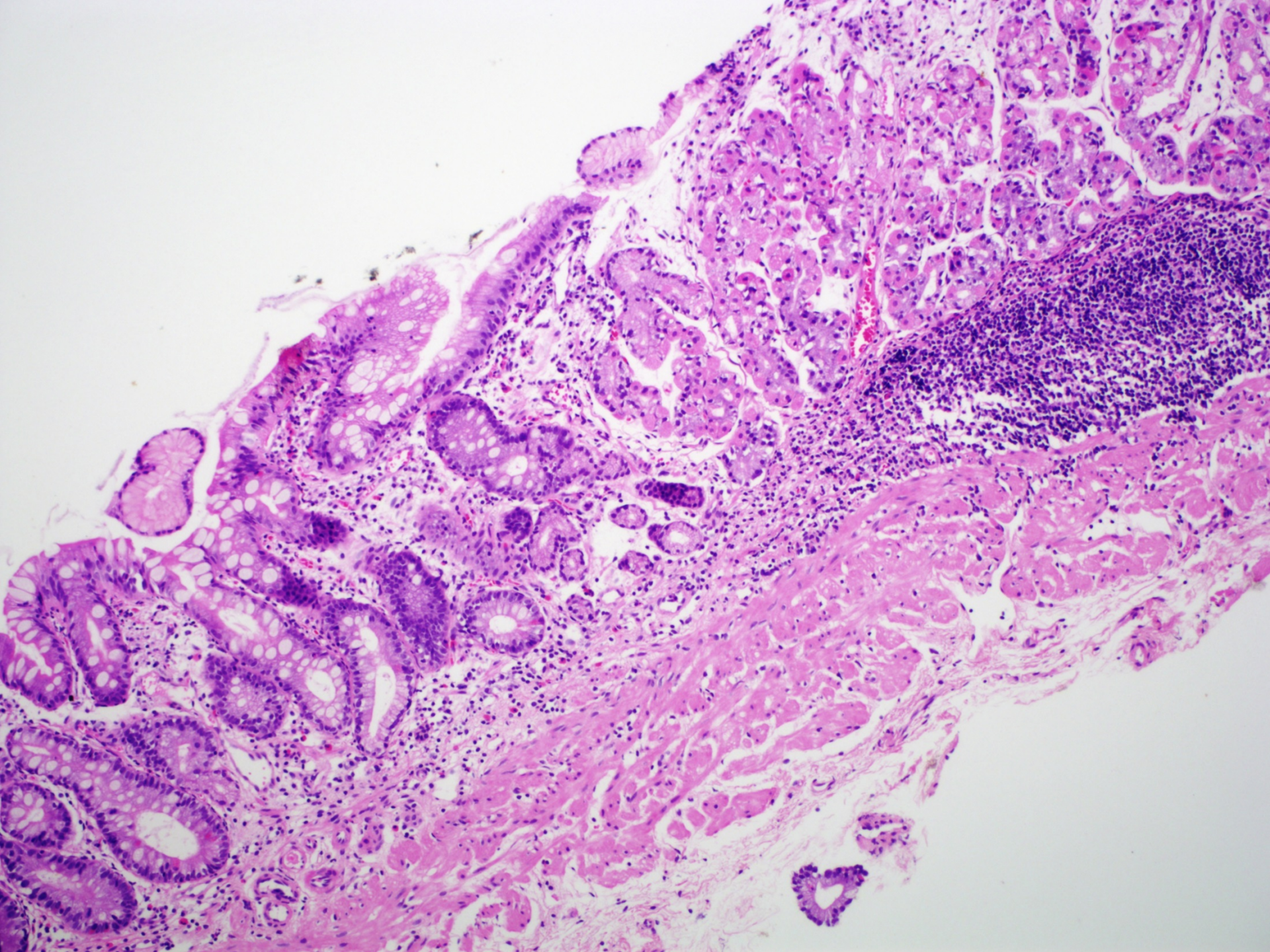
Otoimmün Atrofik Gastrit

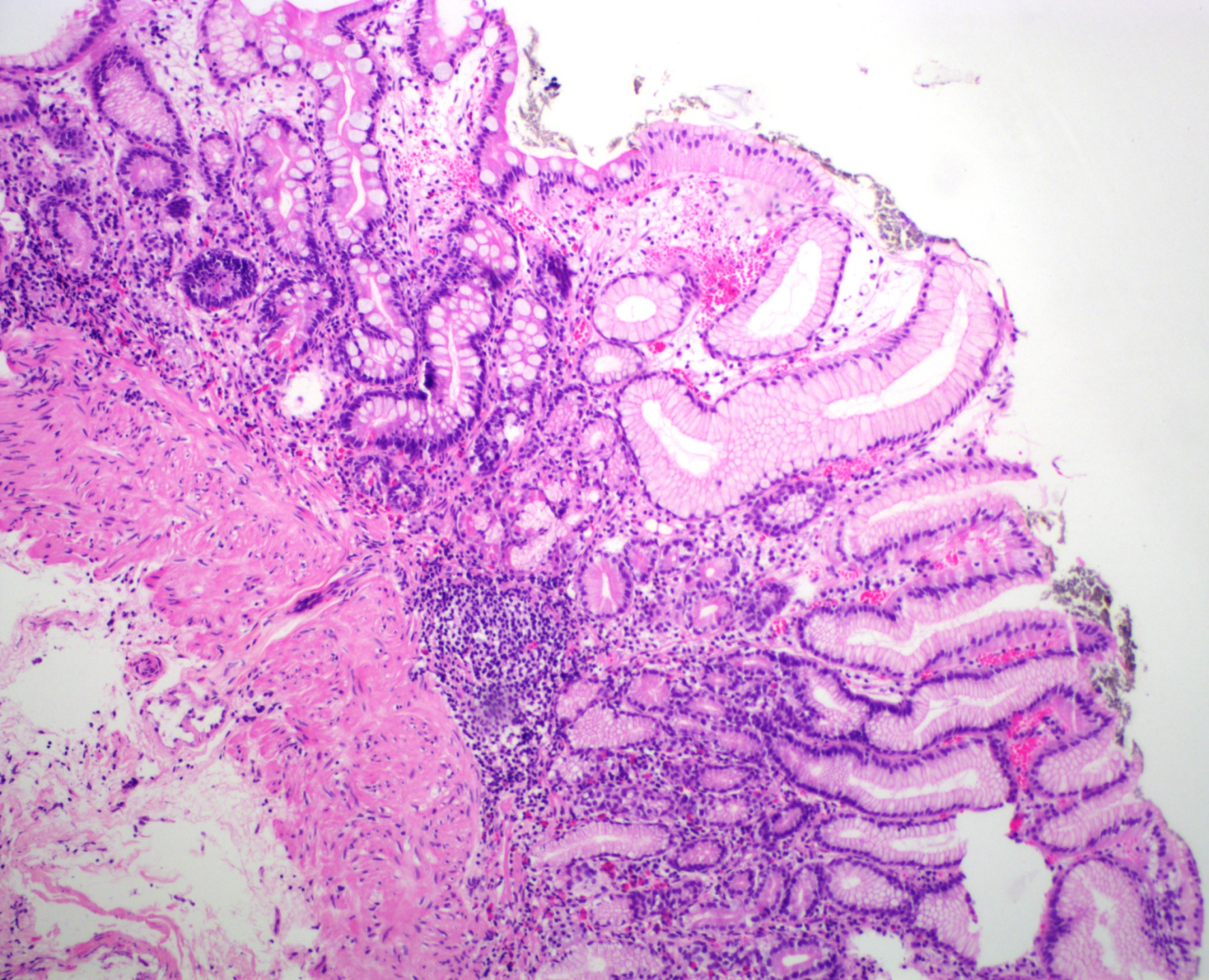
Korpus – fundus mukozasında:

- ✓ Mukozanın derin kısımlarını da tutan lenfoplazmositik infiltrasyon
- ✓ Oksinik glandlarda atrofi, ince mukoza
- ✓ Parietal hücre kaybı
- ✓ Nötrofil erken dönemde bile çok az / (-)
- ✓ İntestinal metaplazi
- ✓ Psödopilorik metaplazi (Gastrin boyası -)
- ✓ Pankreasın asiner hücre metaplazisi
- ✓ ECL hücre hiperplazisi (lineer / nodüler)
– kromogranin ile
- ✓ Pilorik gland adenomu,
hiperplastik polip

Antrum normal
İntestinal metaplazi (-)
Gastrin boyası ile G
hücreler (+) hatta
hiperplazi
Kromogranin ile normal
endokrin hücreler

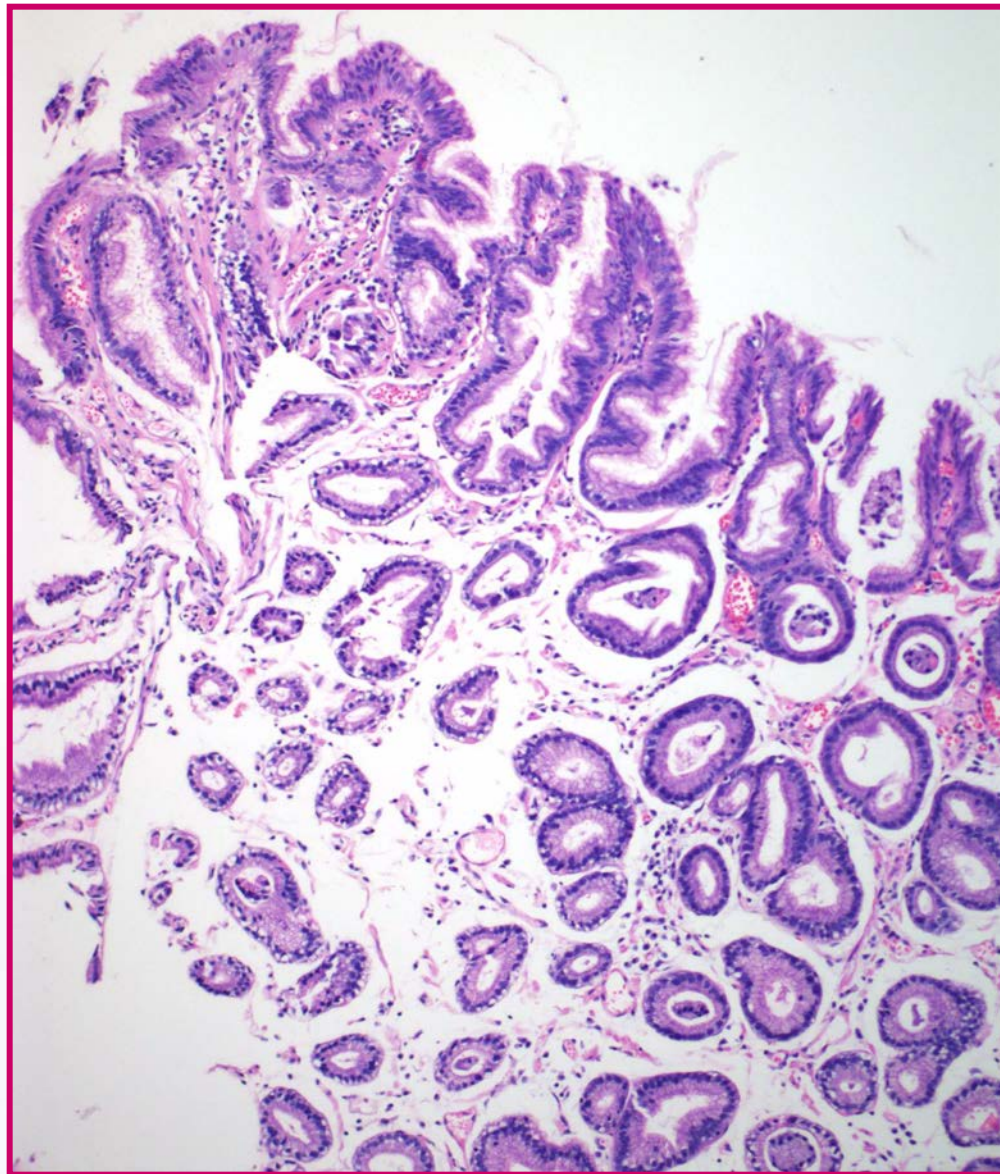

Reaktif Gastropati – Kimyasal Gastrit

- ✓ Aktif ve kronik inflamasyon yok / minimal
- ✓ Safra reflüsü (subtotal gastrektomi sonrası), NSAİD kullanımı, alkol, kemoterapik ilaçlar, radyasyon
- ✓ Serrasyonla karakterli foveolar hiperplazi, epitelde müsin kaybı, hiperkromazi, nükleer / sitoplazma ↑, lamina propriada ödem, dilate kapillerler – Erozyon / ülserasyon gelişmişse nötrofiller, NSAİD → eozinofiller
Kronik evrede lamina propriada düz kas proliferasyonu, şekil bozukluğu gösteren foveolar hiperplazi

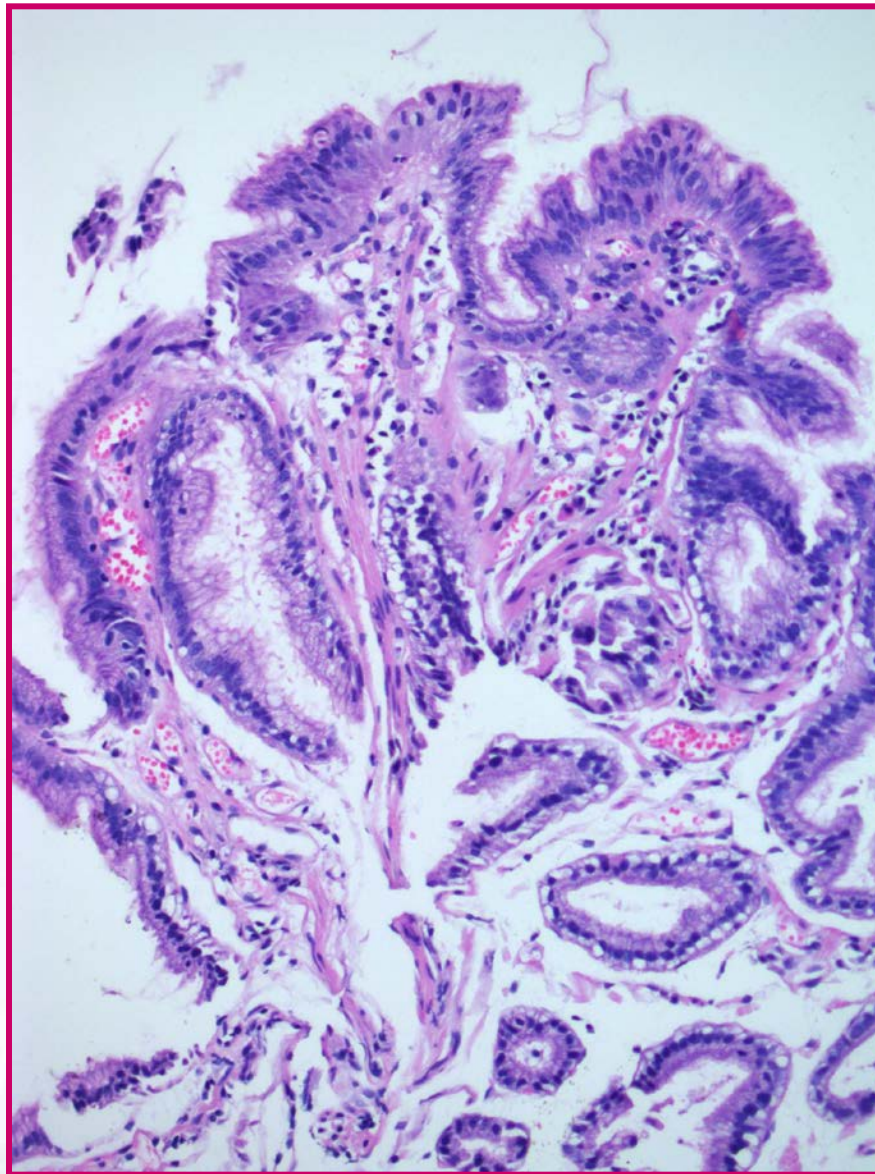

25. Ulusal Patoloji Kongresi

6. Sitopatoloji Kongresi

14 - 17 Ekim 2015 / Merinos AKKM - BURSA

25. Ulusal Patoloji Kongresi

6. Sitopatoloji Kongresi

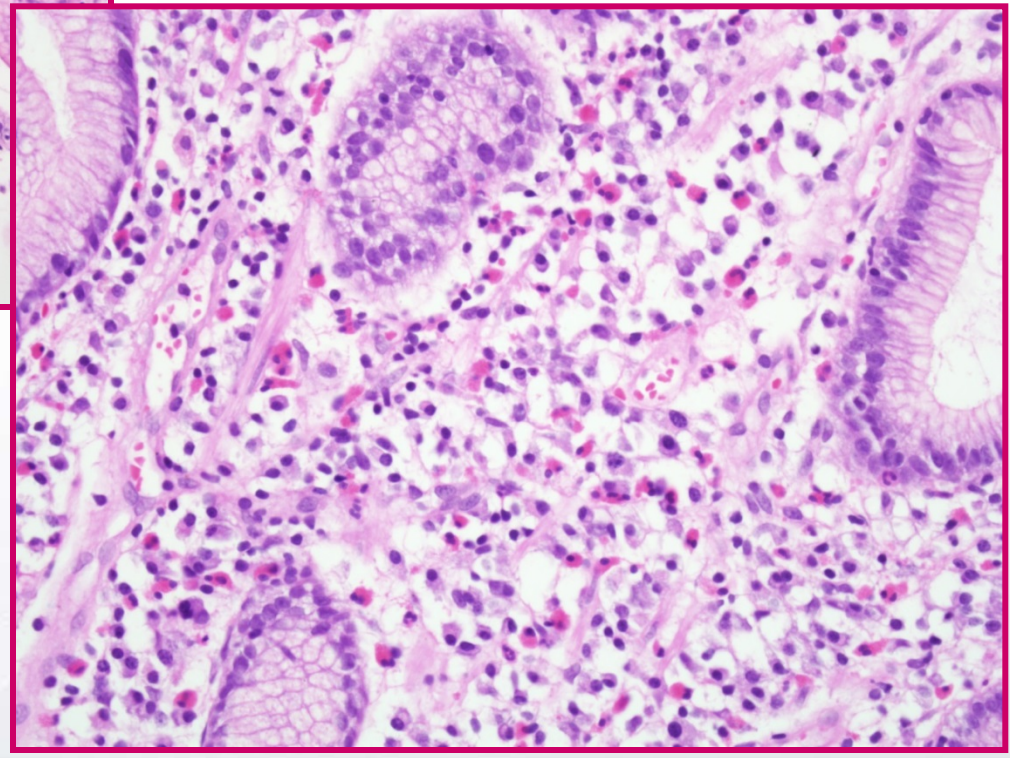
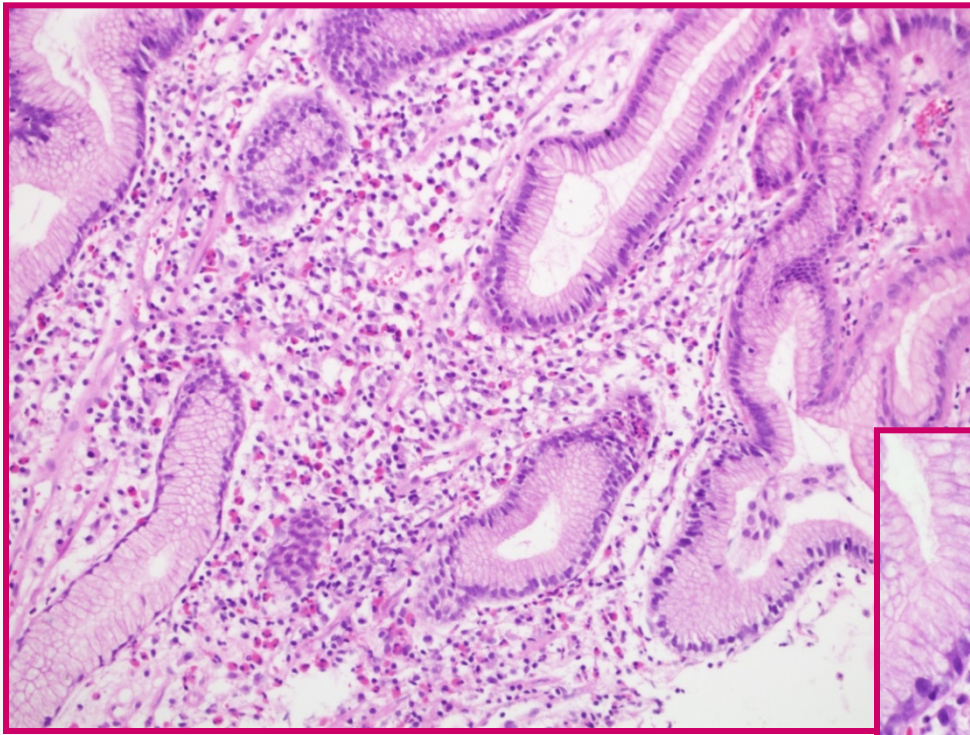
14 - 17 Ekim 2015 / Merinos AKKM - BURSA

Eozinofilik Gastrit

- ✓ En sık HP gastritinde
- ✓ Gi hipersensivite, ilaçlar, inflamatuvar barsak hast
- ✓ Pediatrik yaş grubunda (vakaların %20'si)
- ✓ En az 30 eozinofil infiltrasyonu/1 BBA, eozinofilik mikroabseler

25. Ulusal Patoloji Kongresi

6. Sitopatoloji Kongresi

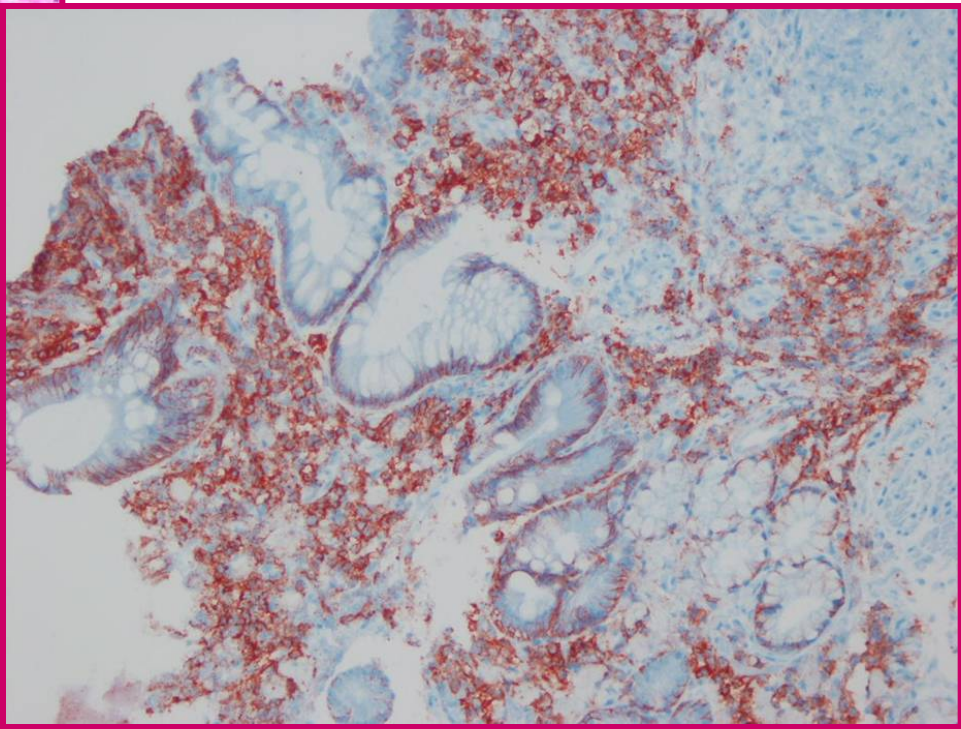
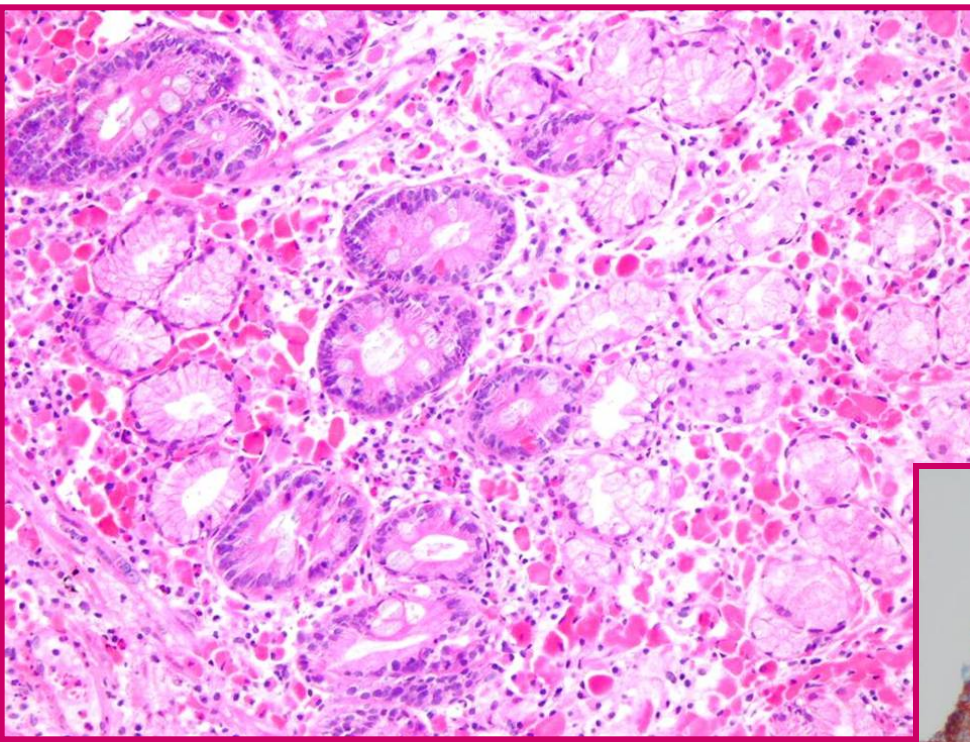
14 - 17 Ekim 2015 / Merinos AKKM - BURSA

Russel Cisimciđi Gastriti

- ✓ İntrasitoplazmik eozinofilik globüller içeren plazma hücreleri (Mott hücreleri)-CD138, CD79a, hafif zincirler
- ✓ En sık HP gastritinde
- ✓ Plazma hücre diskrazisi, MALT lenfoma, EBV-ilişkili mide ca'da

25. Ulusal Patoloji Kongresi

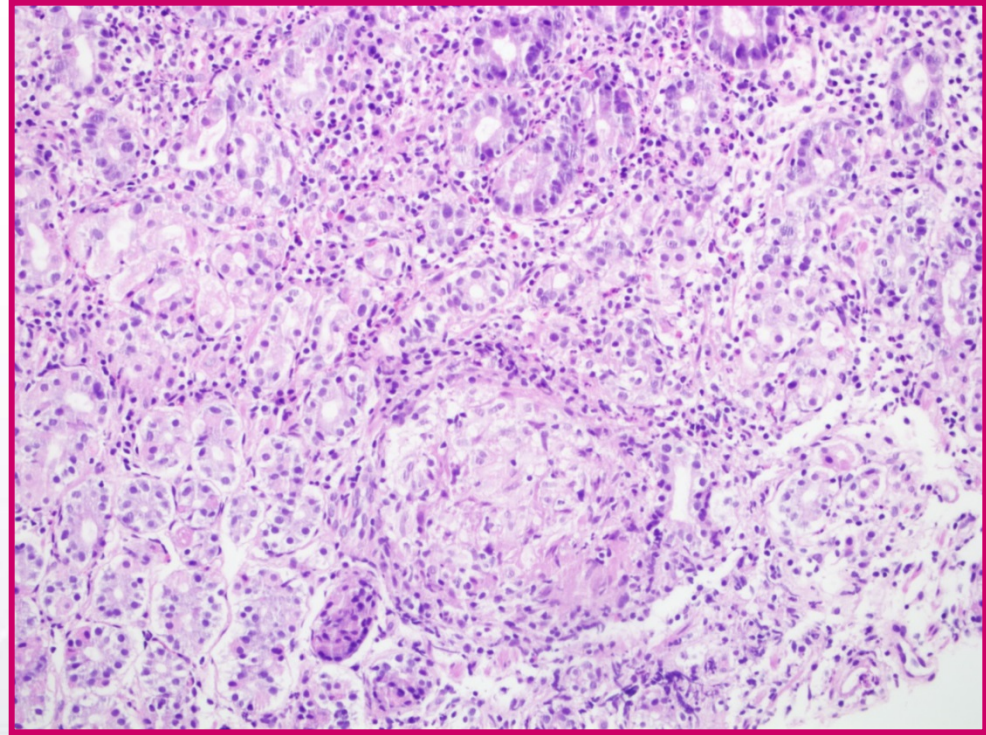
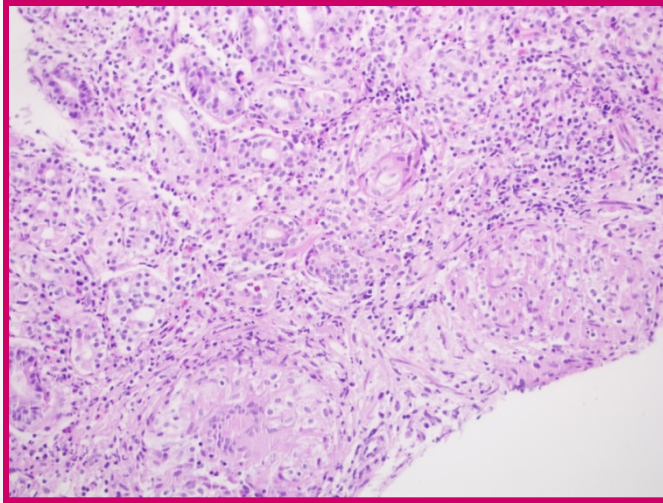
6. Sitopatoloji Kongresi

14 - 17 Ekim 2015 / Merinos AKKM - BURSA

Granülamatöz Gastrit

- ✓ Tbc, sarkoidoz, Crohn hast, ilaç reaksiyonlar, malign tümörler
- ✓ En sık HP'ye bağlı
- ✓ %25'i idiyopatik

25 Ulusal Patoloji Kongresi
6 Sitopatoloji Kongresi

14 - 17 Ekim 2015 / Merinos AKKM - BURSA

Lenfositik Gastrit

- ✓ Foveolar epitel ve gland epitelinde yoğun lenfositik infiltrasyon
- ✓ HP gastriti ve Çölyak hastalığında

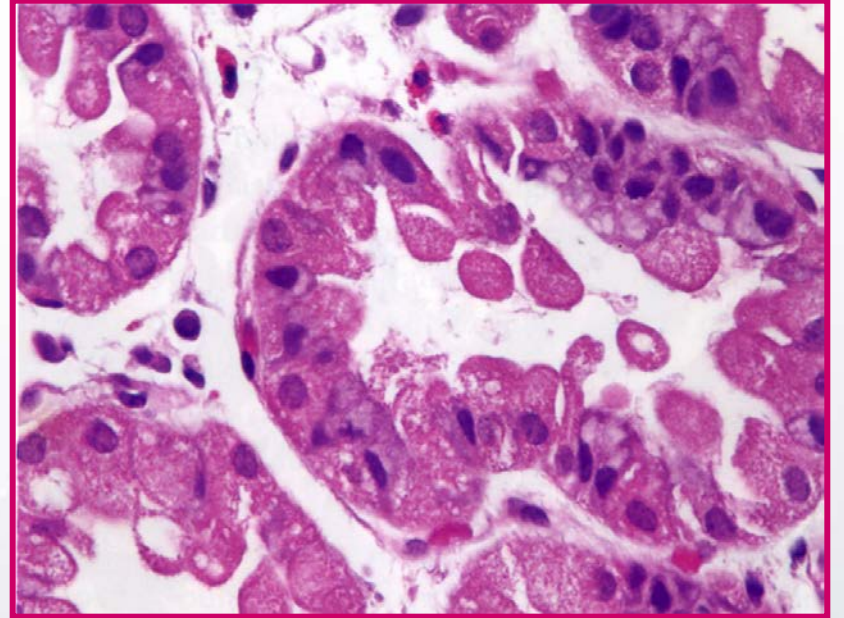
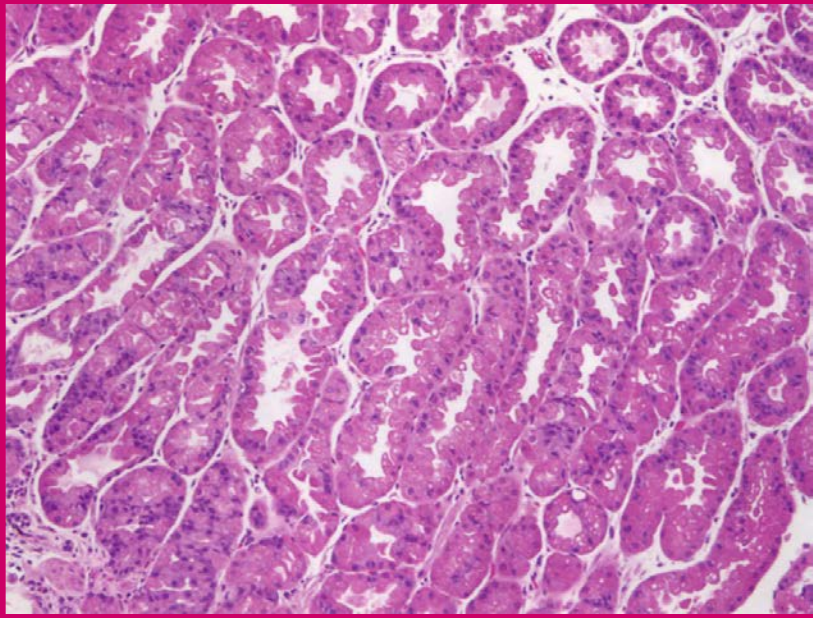
Kollajenöz Gastrit

- ✓ Subepitelyal kollajen bant, intraepitelyal lenfositoz
- ✓ Çölyak hastalığı ve kollajenöz kolit vakalarında

Proton Pompa İnhibitörü Etkisi

Parietal hücrelerde hiperplazi-apokrin benzeri görünüm ve kabara çivisi benzeri çıkıntılar

25. Ulusal Patoloji Kongresi
6. Sitopatoloji Kongresi

14 - 17 Ekim 2015 / Merinos AKKM - BURSA

SON SÖZ

- ✓ Normal mide mukozalarına kronik gastrit/minimal gasritik değişiklikler demiyeceğiz.
- ✓ Aktivite ve lenfoid agregat varsa H.P'yi bulmaya çalışacağız:histokimya
- ✓ İntestinal metaplazi tiplendirmesi H&E kesitlerde yapılmaz:histokimya / İmmünohistokimya
- ✓ **Atrofi/İM ve şiddeti** (Otoimmün /H.Pilori) mutlaka raporlarda olmalı:**Endoskopik takip için**(1-3 yıl aralıkla)

Kronik atrofik gastrit/multifokal atrofik gastrit/şiddetli panatrofi de kanser riski ↑

H.Pilori Atrofik Gastriti / Atrofik gastrit + intestinal metaplazi

Yaygınlığı

≥2 antrum, ≥2 korpus
küçük ve büyük kurvaturdan biyopsiler

Hafif/orta derecede atrofik
gastrit / intestinal
metaplazi yalnızca
antrumda =
diffüz antral gastrit

H. pilori eradikasyonu

Atrofik gastrit / intestinal
metaplazi hem antrum hem
korpusda =
multifokal atrofik gastrit

Takip
(Her 1- 3 yılda bir)

25. Ulusal Patoloji Kongresi
6. Sitopatoloji Kongresi

14 - 17 Ekim 2015 / Merinos AKKM - BURSA

